KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

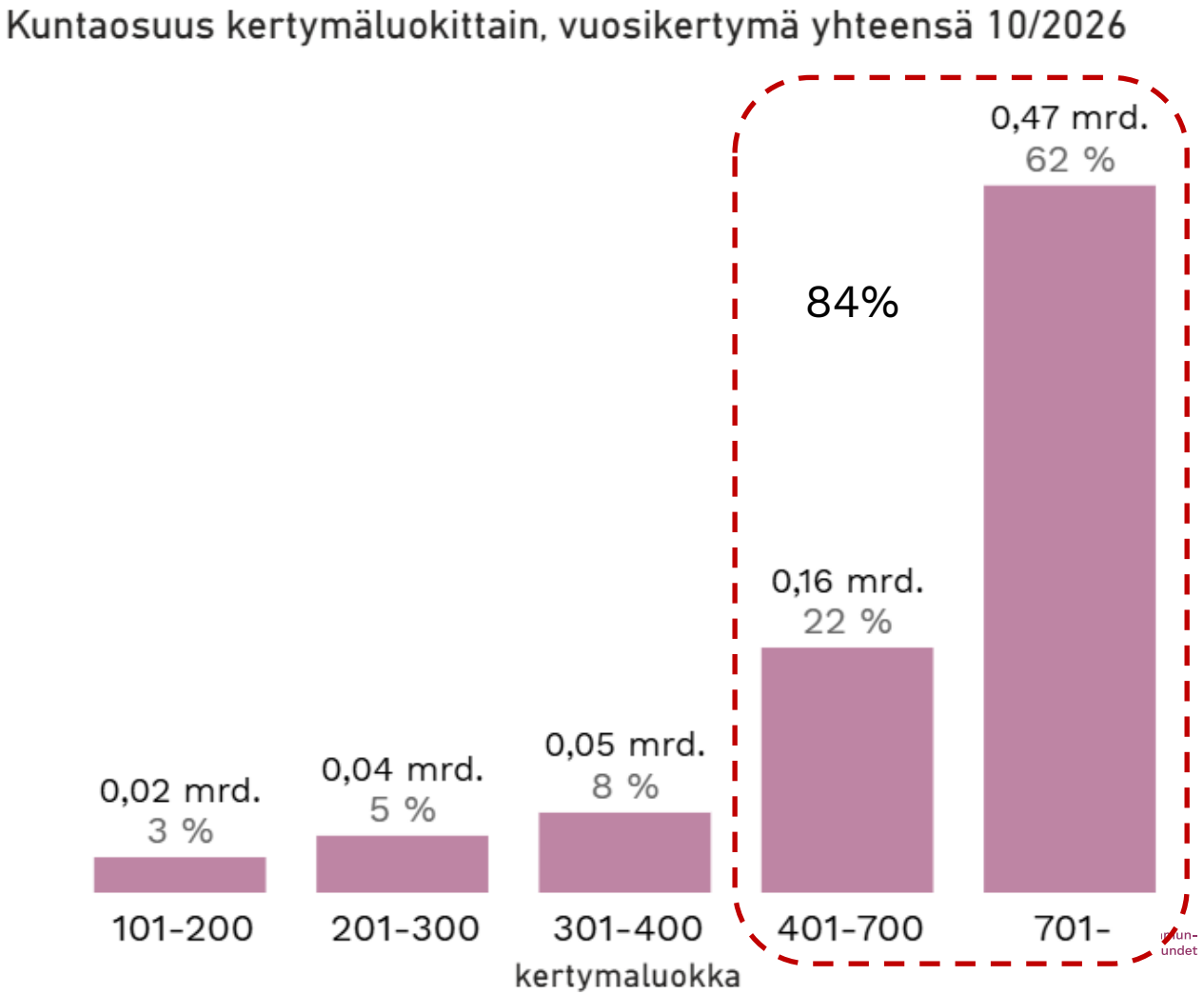
KUNTALIITON TYÖLLISYYSTUTKA

Pitkäaikaistyöttömyys pitää kuntien rahoitusvastuut korkeina vielä vuosia – Kuntaliitto julkaisi ratkaisuehdotuksia pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi

Kuntaliiton Työllisyystutka 24.11.2026

Pitkäaikaistyöttömyys määrittää työttömyysturvan kuntaosuuden

- Kaikista työttömistä 43 % on pitkäaikaistyöttömiä
- Kohonnut pitkäaikaistyöttömyys on pääasiallinen syy kuntien etuuskulujen voimakkaalle kasvulle
- Peräti 84 prosenttia työttömyysturvan kuntaosuudesta aiheutuu pitkäaikaistyöttömistä

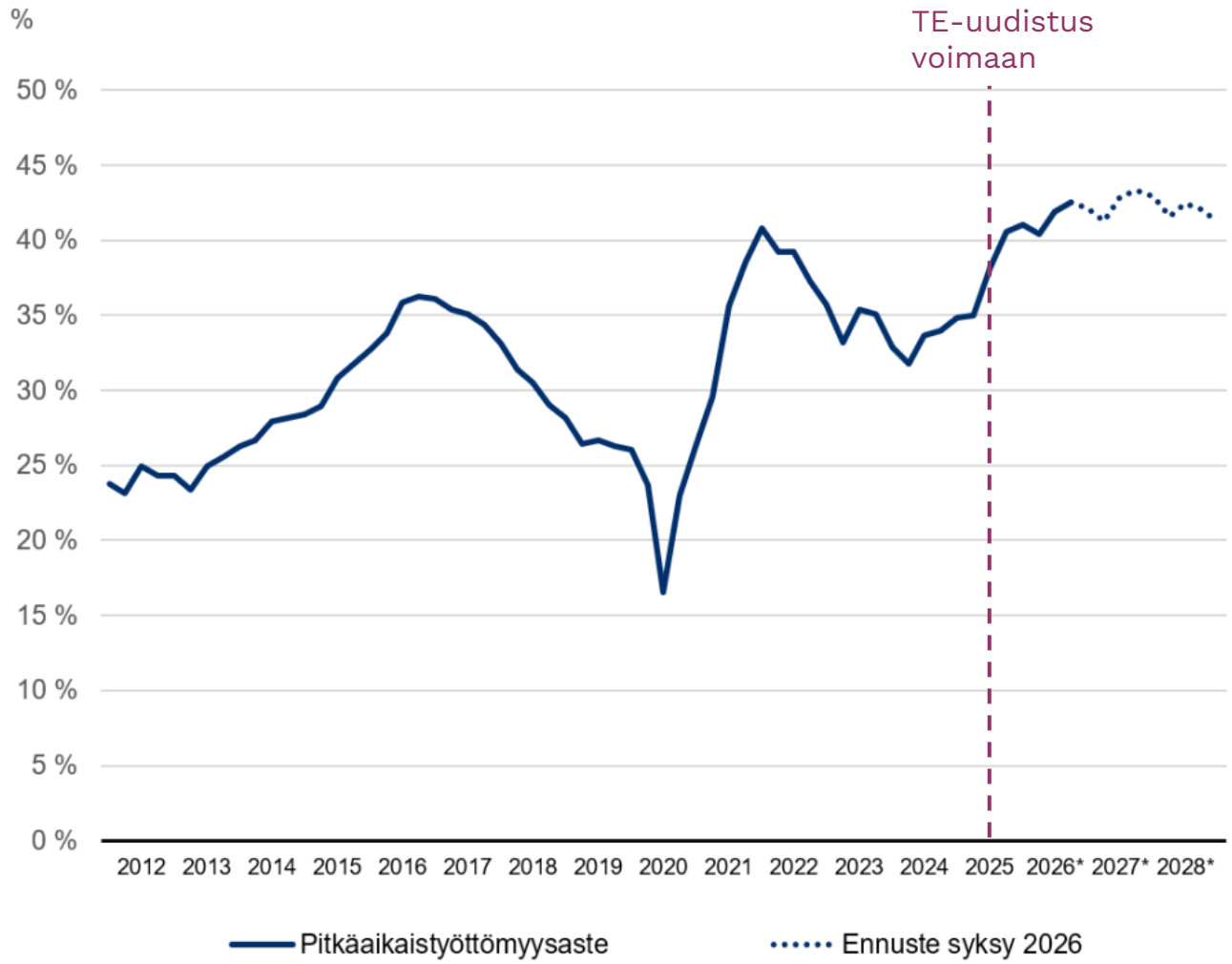

Lähde: KELA, Kuntaliitto, TEM

Pitkäaikaistyöttömyys taittuu tuskallisen hitaasti

- TEM:n työmarkkinaennusteen mukaan pitkäaikaistyöttömyyden huippu on saavutettu
- Pitkäaikaistyöttömyys laskee ennusteessa hitaasti
  - Yli 5 vuotta työttömänä olleita jo yli 17 000
  - Pitkäaikaistyöttömistä 23 % korkeasti koulutettuja
- Työmarkkinoiden dynaamisuus on hieman lisääntynyt
  - Alkaneita ja päättyneitä työttömyysjaksoja aiempaa enemmän

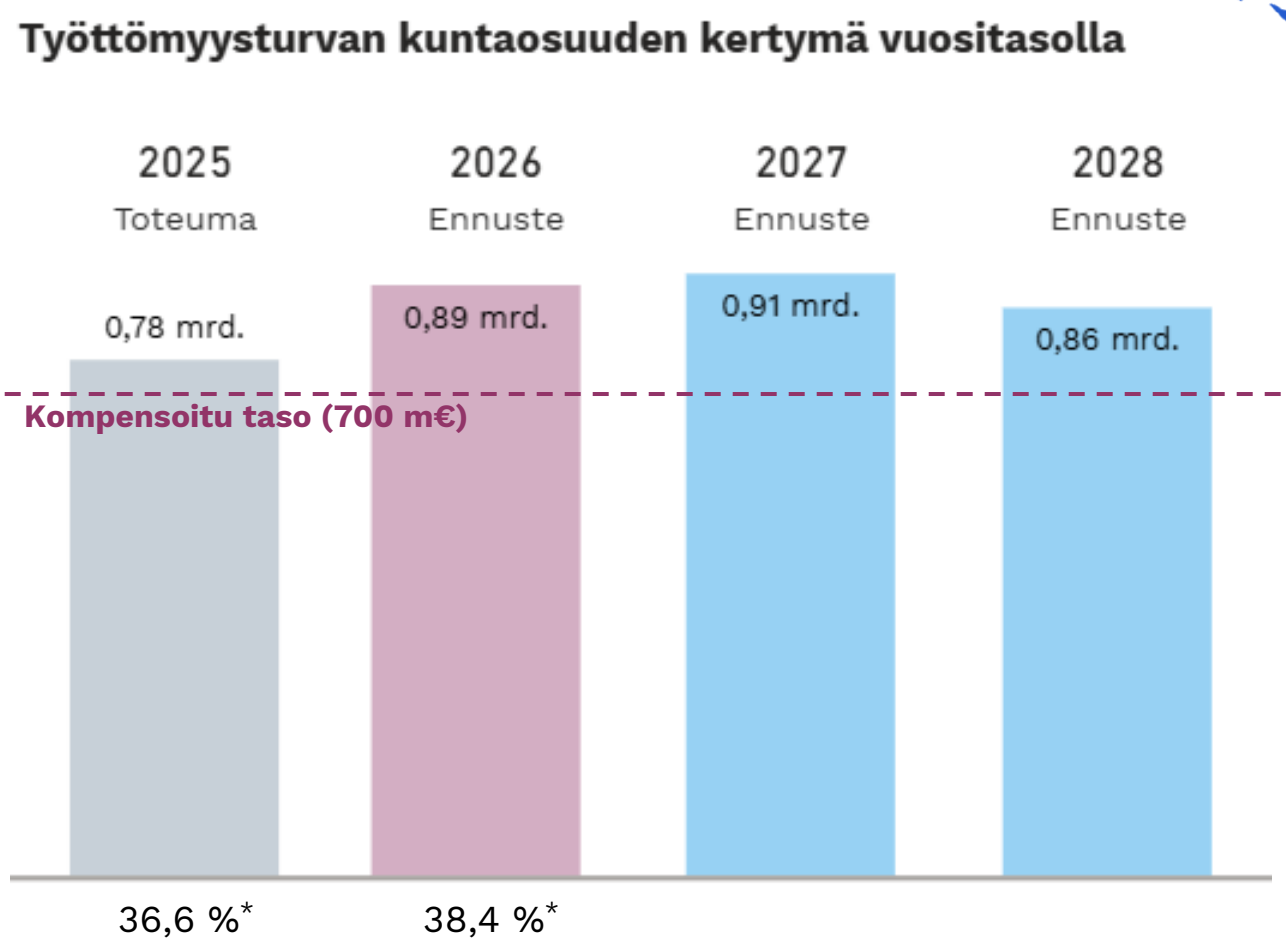
Kuvio 24. Pitkäaikaistyöttömyysasteen toteutunut kehitys ja ennuste*

Lähde: KEHA, TEM (ennuste)

Kunnat maksavat korkeita sakkomaksuja vielä pitkään

- Talouskasvun vaikutus välittyy viiveellä
  - Ennustelaitokset povaavat parempaa työllisyyskehitystä aikaisintaan 2027 alkaen
- Kuntaosuus alkaa taittumaan aikaisintaan vuodesta 2028 alkaen
- Kuntien rahoitusosuus kasvanut suhteessa valtioon

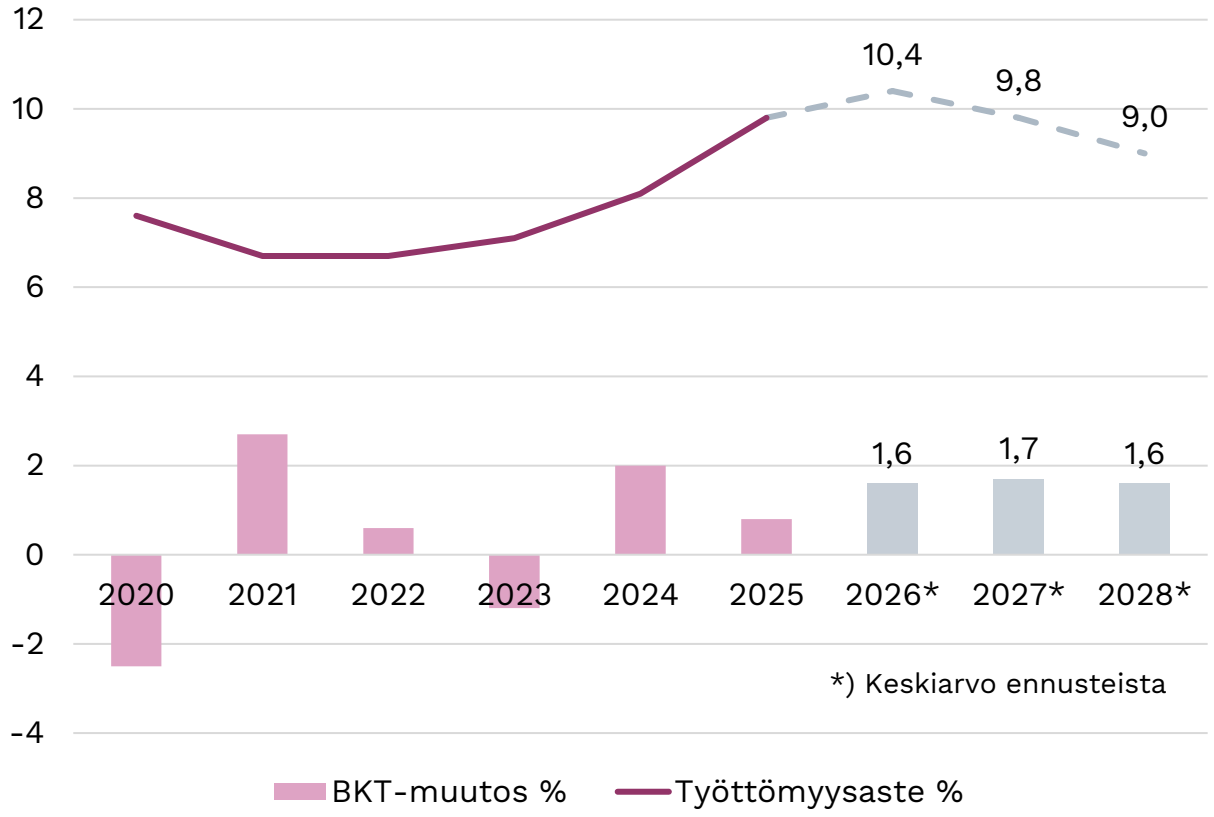

*) = kuntaosuus / (kuntien ja valtion maksamat etuuskulut yhteensä)

Lähde: KELA, Kuntaliitto

Orastava käänne talous- ja työllisyyskehityksessä herättää toiveikkuutta

- Alkuvuoden 2026 ennakolliset BKT-luvut osoittivat lievää talouskasvun elpymistä
  - 2026, 1. neljännes: +0,9 %
  - 2026, 2. neljännes: +0,3 %
- Talouden odotetaan kasvavan vuosina 2026-2028: 1,4-1,7 % vuositasolla
- Talouskasvun vaikutus välittyy viiveellä
  - Ennustelaitokset povaavat parempaa työllisyyskehitystä aikaisintaan 2027

Lähde: Tilastokeskus, ETLA, SP, Kuntarahoitus, PTT, Danske Bank, Nordea, OP, Aktia, VM, Akava, OECD, Euroopan komissio, Labore

Työvoimaosuuden kasvu näkyy TE-palveluiden asiakasmäärissä

- Työvoimaosuus kasvaa 1,2 prosenttiyksiköllä vuosina 2024-2028
  - Osuuden kasvu (1,2 %-yks) kasvattaa työvoimaa jopa 50 000 hengellä
- Toimeentulotukiuudistus (02/2026) asetti toimeentulotuen saajille velvoitteen hakea ensisijaista etuutta
  - Kehotuksen sai helmi-elokuussa 35 400, joista 12 500 jäi työttömiksi työnhakijoiksi[1)]
  - Nuorimman ikäryhmän koko työllisyyspalveluissa kasvoi 13 %[1)]
- Viime vuosien korkea maahanmuutto on myös kasvattanut työvoimaa

Ennustesarja	2024	2025	**2026***	2027*	2028*
Työvoimaosuus, %	68,4	68,8	**69,2**	69,4	69,6
Työllisyysaste, %	76,7	76,0	**75,7**	76,3	76,6
Työttömyysaste, %	8,4	9,7	**10,3**	9,6	9,4
Pitkäaikaistyöttömät	97	125	**142**	145	137
Alle 25-vuotiaat työttömät	33	38	**42**	41	38
Nettomaahanmuutto	38	28	**19**	24	24

Lähde: TEM, työmarkkinaennuste

Lähde: TEM, Kuntaliitto

1) TEM:n arvion mukaan

KUNTALIITTO Kommunförbundet

Kuntaliiton Työllisyystutka 11/2026

”Heikko työllisyystilanne iskee kuntien talouteen kahdesti.”

”Työllisyystilanne vaikuttaa kuntien verotuloihin sekä työllisyyden hoidon kustannuksiin.”

Kehittämispäällikkö Mikko Mehtonen

Kuntaliiton Työllisyystutka 11/2026

”Kuntatalous reagoi viiveellä.”

”Povattu talouskäänne ei vielä näy kuntien työllisyyden hoidon luvuissa.”

Kehittämispäällikkö Mikko Mehtonen

Työllisyyskatsaus

Alueellinen taulukko

KUNTALIITON TYÖLLISYYSTUTKA

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT JA AVOIMET TYÖPAIKAT MAAKUNNITTAIN 2026 LOKAKUUN LOPUSSA

KOKO MAA

Maakunta	Työvoima	Työttömät työnhakijat								Vamm. ja pitkäaik. sairaat	Avoimet työ-paikat
		Osuus-% työvoimasta	Yhteensä	Miehet	Naiset	Alle 20-vuotiaat	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Pitkäaik. työttömät		
Uusimaa	938,836	12.2	114,145	61,026	53,060	2,531	11,075	38,385	53,357	12,028	4,915
Varsinais-Suomi	241,222	11.1	26,759	14,732	12,011	792	3,280	9,081	11,595	3,434	1,854
Satakunta	96,672	11.3	10,927	6,114	4,810	340	1,451	4,066	4,144	1,746	658
Kanta-Häme	78,852	10.8	8,477	4,767	3,706	222	954	3,371	3,648	1,595	447
Pirkanmaa	270,005	13.0	35,187	18,844	16,323	975	4,573	11,031	15,516	5,848	1,856
Päijät-Häme	93,289	14.7	13,706	7,783	5,918	386	1,558	5,270	6,486	2,156	429
Kymenlaakso	70,664	13.5	9,555	5,490	4,061	236	1,020	3,979	4,032	1,236	535
Etelä-Karjala	55,692	12.9	7,192	4,042	3,148	247	877	2,886	2,080	644	460
Etelä-Savo	55,895	11.4	6,353	3,783	2,566	177	735	2,645	2,599	1,060	269
Pohjois-Savo	114,488	11.7	13,420	7,939	5,477	420	1,825	4,726	6,150	1,996	702
Pohjois-Karjala	71,986	14.3	10,280	6,057	4,218	304	1,247	3,845	4,662	1,388	257
Keski-Suomi	127,506	14.5	18,440	10,452	7,984	653	2,658	6,155	7,882	2,209	530
Etelä-Pohjanmaa	86,397	8.4	7,276	4,029	3,238	241	1,053	2,561	2,588	1,293	520
Pohjanmaa	86,013	6.8	5,879	3,212	2,667	149	627	2,132	2,086	835	479
Keski-Pohjanmaa	30,858	9.1	2,805	1,541	1,263	123	455	933	1,033	386	163
Pohjois-Pohjanmaa	196,999	12.1	23,892	13,373	10,517	921	3,658	7,380	10,438	3,560	1,168
Kainuu	30,352	10.9	3,315	2,007	1,308	112	433	1,313	1,042	575	231
Lappi	82,496	9.7	7,995	4,800	3,187	216	881	3,100	2,404	1,144	1,882
Ahvenanmaa	15,374	5.5	844	453	387	24	104	271	282	42	97
Joustava	0	...	...	...	0	0	0	...	...	0	7,886
Ulkomaa	0	0.0	13	8	5	0	0	...	11	0	0
Tuntematon	0	...	...	...	0	0	0	0	...	0	179
Yhteensä	2,743,596	11.9	326,463	180,453	145,856	9,070	38,465	113,132	142,037	43,175	25,517

Koko maa

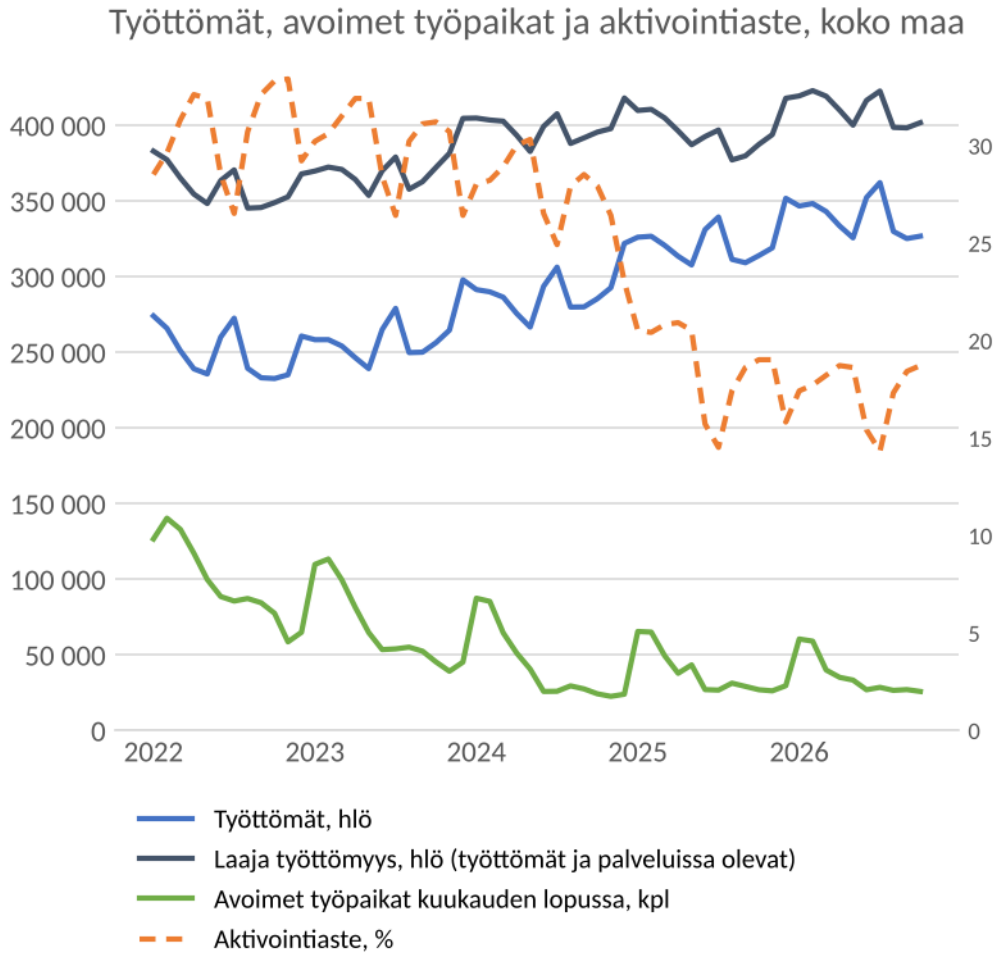
Työttömät työnhakijat	**326 463**
Avoimet työpaikat	**25 517**
Pitkäaikaistyöttömät	**142 037**

KUNTALIITTO Kommun-förbundet

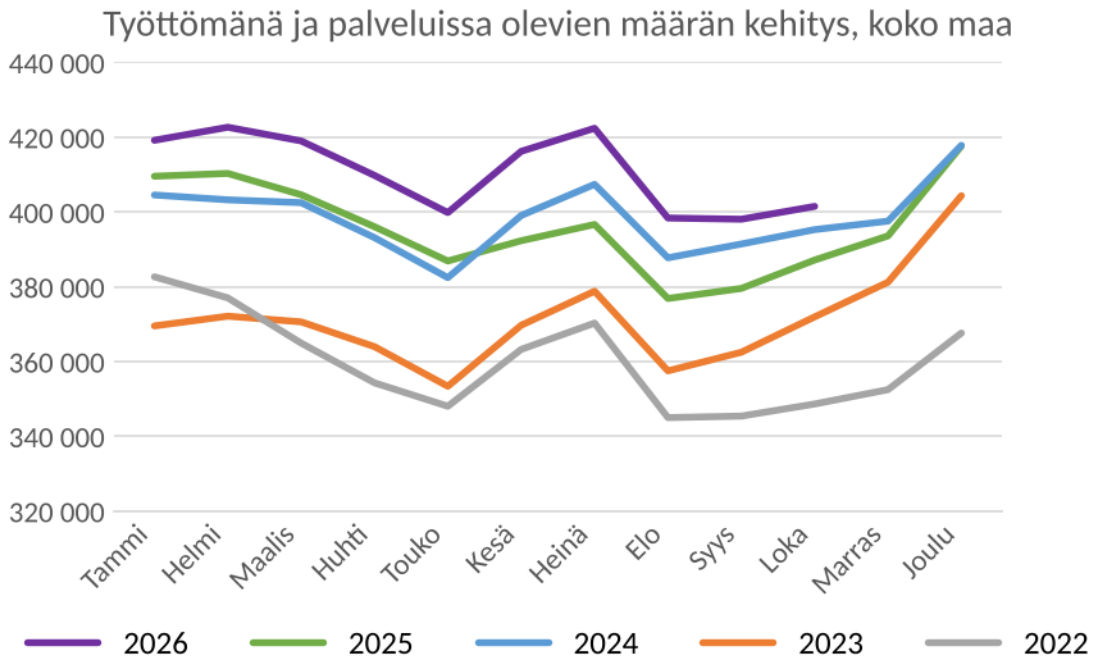
Työllisyystilanne romahtanut edellisvuodesta

	10/2026	Muutos 12 kk	Muutos 24 kk
Avoimet työpaikat (kuukauden lopussa)	**25 517**	**-1 150** (-4,3 %)	**+1 551** (+6,5 %)
Työttömät	**326 463**	**+12 836** (+4,1 %)	**+41 311** (+14,5 %)
- Alle 25-vuotiaat	38 465	+2 516 (+7,0 %)	+7 118 (+22,7 %)
- Ulkomaalaiset	46 748	+1 094 (+2,4 %)	+3 355 (+7,7 %)
- Pitkäaikais-työttömät	142 037	+9 445 (+7,1 %)	+40 999 (+40,6 %)
Palveluissa olevat	**75 018**	**+1 517** (+2,1 %)	**-35 098** (-31,9 %)
Laaja työttömyys (työttömät ja palveluissa olevat)	**401 481**	**+14 353** (+3,7 %)	**+6 213** (+1,6 %)
Aktivointiaste	**18,7 %**	**-0,3 %-yks.**	**-9,2 %-yks.**

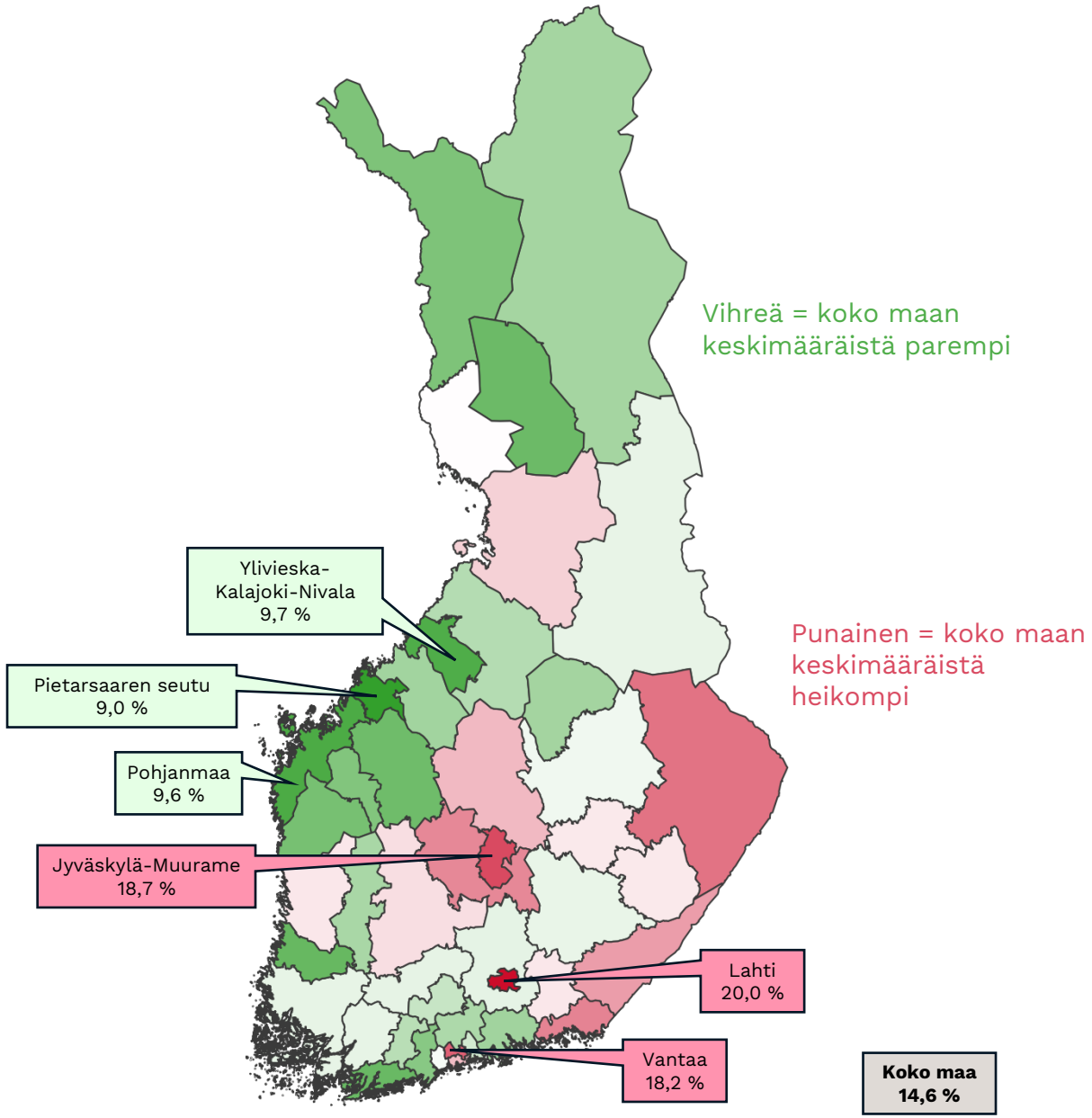

Lähde: KEHA-keskus, Työnvälitystilasto: 4250. Aktivointiaste laskentapäivänä ja 2205. Avoimet työpaikat ammatin, toimialan ja sektorin mukaan

Työttömänä ja palveluissa olevien määrä on edelleen kasvanut

10/2026 tilanteessa:
muutos 1 kk = **+3 435 hlöä** (+0,9 %)
muutos 12 kk = **+14 353 hlöä** (+3,7 %)

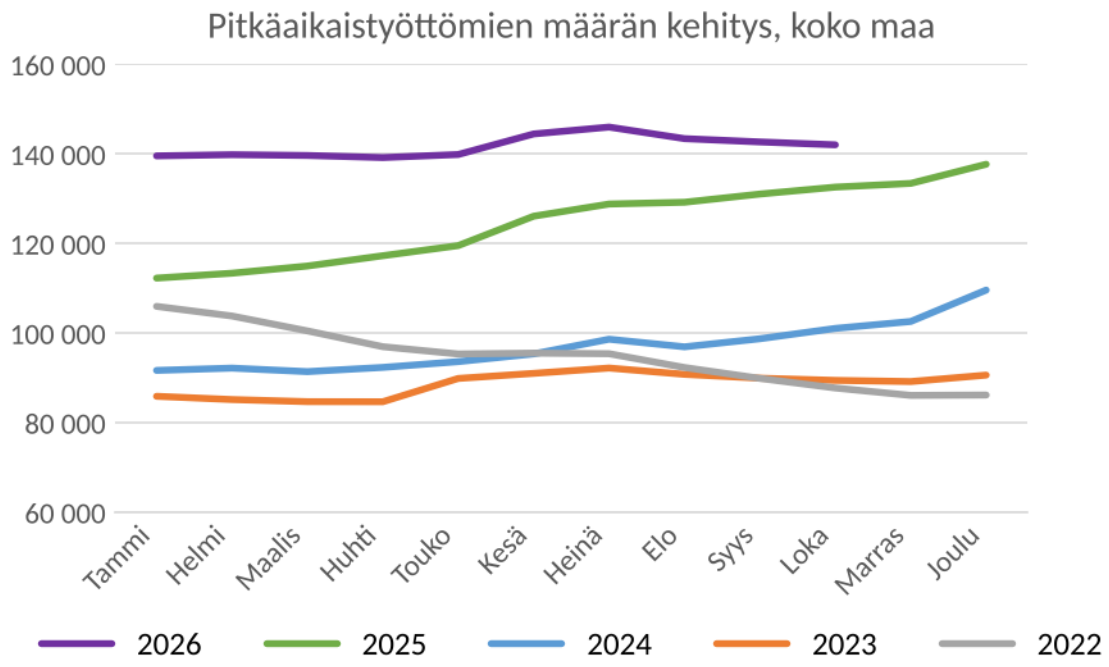

Työttömänä ja palveluissa olevien määrän osuus työvoimasta työllisyysalueittain 10/2026, %

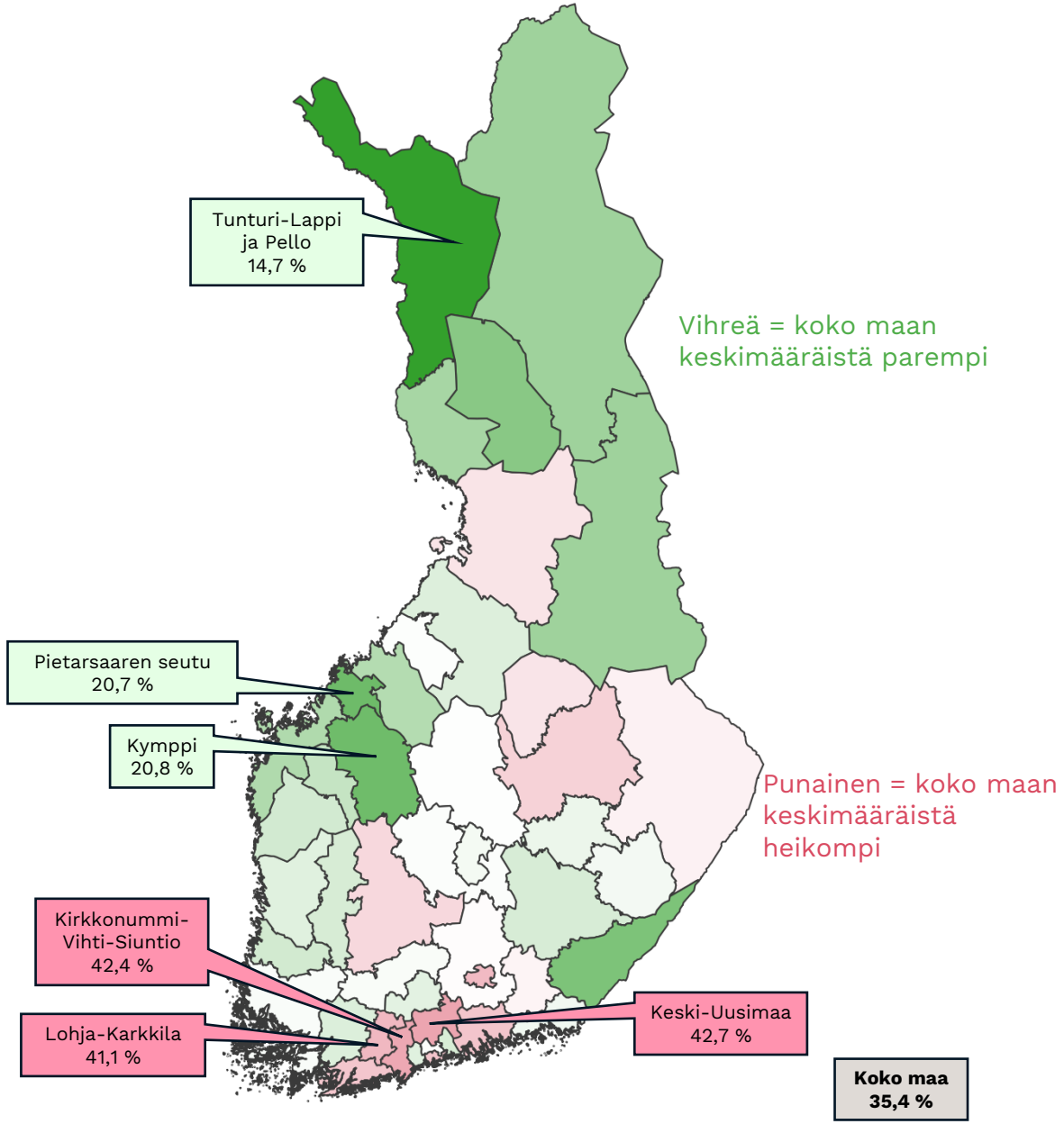
Työllisyysalueiden tilannetta (värjäys) verrataan koko maan tilanteeseen.

Lähde: KEHA-keskus, Työnvälitystilasto: 4250. Aktivointiaste laskentapäivänä

Pitkäaikaistyöttömyys hipoo ennätyksiä

10/2026 tilanteessa:
muutos 1 kk = **-641 hlöä** (-0,4 %)
muutos 12 kk = **+9 445 hlöä** (+7,1 %)

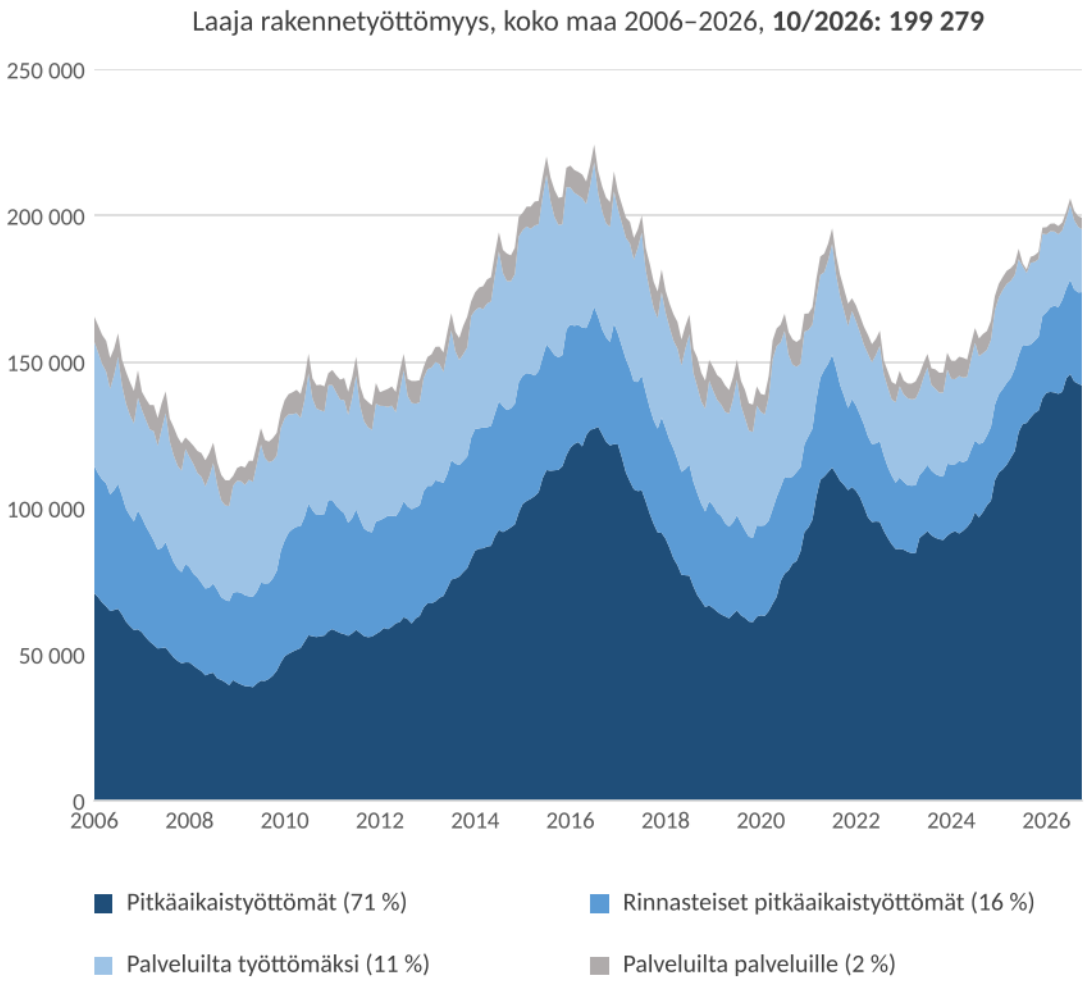
Pitkäaikaistyöttömien määrän osuus laajasta työttömyydestä työllisyysalueittain 10/2026, %

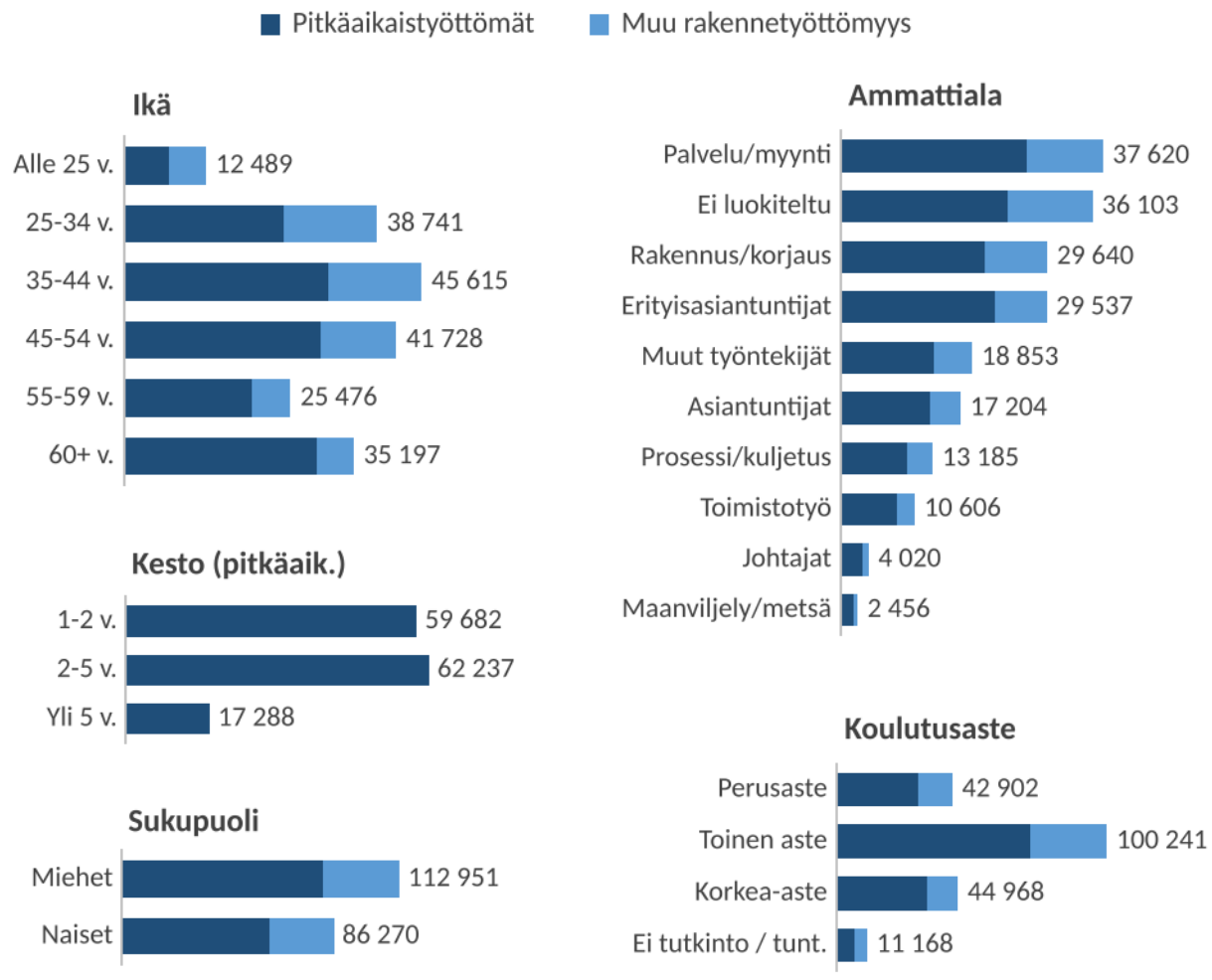
Työllisyysalueiden tilannetta (värjäys) verrataan koko maan tilanteeseen.

Lähde: KEHA-keskus, Työnvälitystilasto: 1241. Työnhakijoiden erityisryhmät

KUNTALIITTO Kommunförbundet

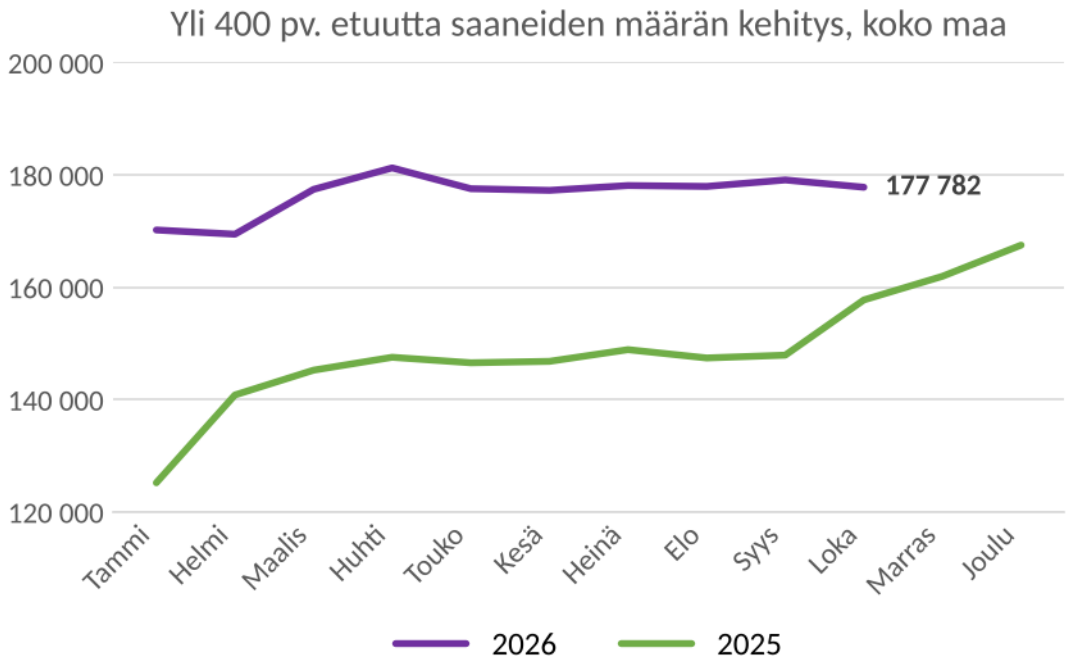
Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä jo yli 40 %

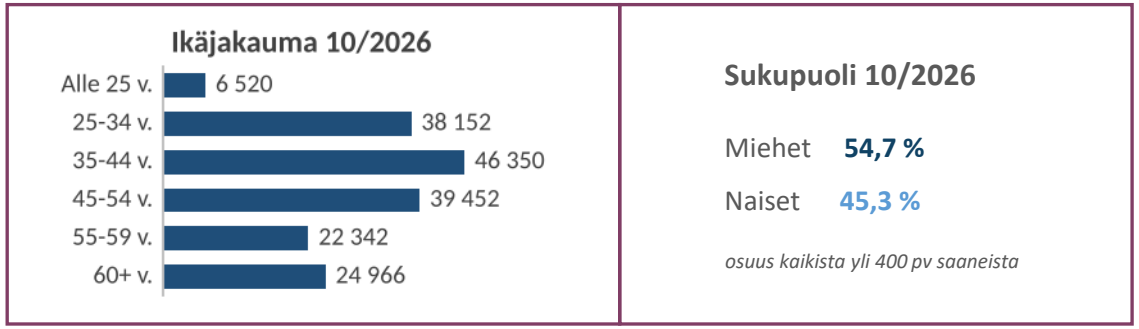

Lähde: KEHA-keskus, Työnvälitystilasto: 6210. Rakennetyöttömät ja 1205. Työnhakijat
Rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät = ollut 16 kuukauden aikana vähintään 12 kuukautta työttömänä.

Hälyttävän suuri osa pitkäaikaistyöttömistä on nuoria

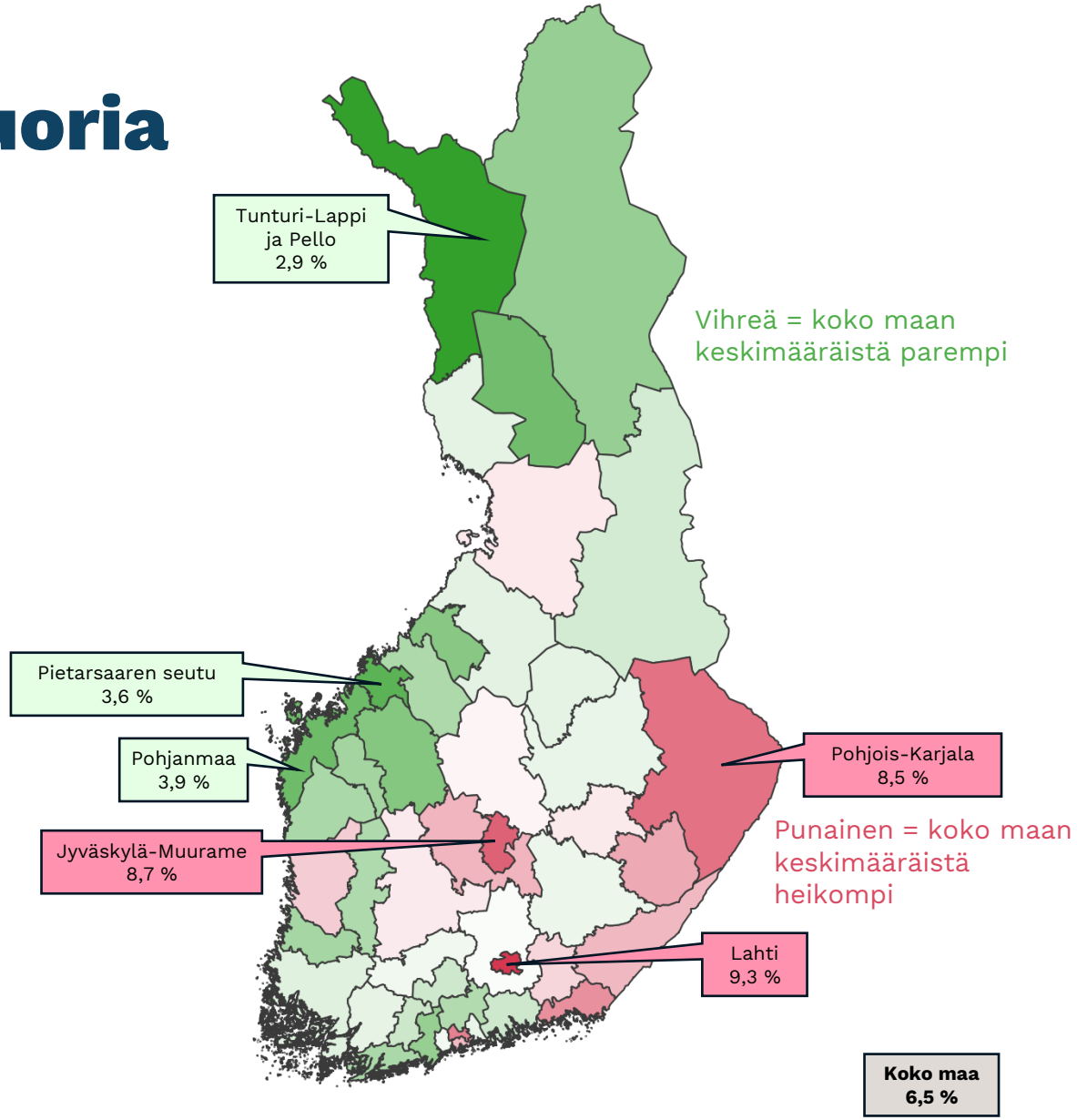

Sukupuoli 10/2026

Miehet **54,7 %**

Naiset **45,3 %**

osuus kaikista yli 400 pv saaneista

Pitkään työttömyysetuutta saaneiden osuus työvoimasta työllisyysalueittain 10/2026, %

Työllisyysalueiden tilannetta (värjäys) verrataan koko maan tilanteeseen.

Lähde: Kela/Kelasto, Kunnan osarahoittaman työttömyysturvan saajat ja maksetut etuudet

KUNTALIITTO Kommunförbundet

Pitkään työttömyysetuutta saavien määrä kasvaa – kuntien on varauduttava kasvavaan palvelutarpeeseen

- **Nykyinen palvelutarve:** Pitkäaikaistyöttömät ja muut rakennetyöttömät muodostavat jo merkittävän asiakasjoukon työvoimapalveluissa.
- **Mahdollinen tuleva palvelutarve:** Pitkään etuutta saaneiden joukossa voi olla henkilöitä, joilla on lisääntyvää palvelutarvetta.
- **Rahoituspaine:** Pitkä etuuskertymä on merkityksellinen kuntien työttömyysetuuksien rahoitusvastuun näkökulmasta, mutta kaikki tilaston yksilöt eivät välttämättä aiheuta kunnalle samanlaista rahoitusvastuuta.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lisäselvitys pitkäaikaistyöttömyyden taklaamiseksi

Tavoitteena: Tunnistaa sekä nopeasti edistettävät ratkaisut, että seuraavalla hallituskaudella toteutettavia rakenteellisia uudistustarpeita työvoimapalveluissa.

Pikaisempia toimenpiteitä

- **Työ- ja toimintakyvyn arviointi sekä palveluketjut kuntoon**
  Vahvistetaan hyvinvointialueiden vastuuta työkyvyn arvioinnista, terveystarkastuksista, hoidosta ja kuntoutuksesta. Sujuvoitetaan yhteistyötä työllisyysalueiden ja Kelan kanssa sekä kytketään päihde- ja mielenterveyspalvelut kokonaisuuteen.
- **Taloudelliset kannustimet pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten palkkaamiseen**
  Yksinkertaistetaan työnantajakannustimia, kevennetään palkkatuen hakemista ja palautetaan työssäoloehdon kertyminen. Harkitaan automaattisia tukia, vero- ja sivukuluhelpotuksia sekä pk-yritysten kannustimia yli 55-vuotiaiden palkkaamiseen. Tuilla tulee synnyttää aidosti uutta työtä.
- **Osa-aikatyön kannustimien parantaminen ja suojaosan palauttaminen**
  Palautetaan työttömyysturvan suojaosa ja harkitaan sen määräaikaista korottamista. Vahvistetaan osa-aikatyön kannattavuutta ja asemaa erityisesti osatyökykyisten väylänä kokoaikaisempaan työhön.
- **Työnantajayhteistyön, työnvälityksen ja työn muotoilun vahvistaminen**
  Siirretään painopistettä hallinnosta aktiiviseen työnvälitykseen ja työnantajapalveluihin. Muotoillaan työtehtäviä erilaisiin työkykyihin sopiviksi ja ehkäistään työttömyyden pitkittymistä.
- **Työkyvyn, kuntoutuksen ja sosiaaliturvan kokonaisuuden uudistaminen**
  Yhteensovitetaan työkyvyn arviointi, kuntoutus, sosiaaliturva ja työllisyyspalvelut jäljellä olevan työkyvyn hyödyntämiseksi ja osatyökykyisten työllistymisen vahvistamiseksi.

Pidemmän aikavälin toimenpiteet

- **Hyvinvointialueille vahvempi vastuu ja taloudelliset kannustimet työllisyyden edistämiseen**
  Luodaan hyvinvointialueille taloudellisia kannustimia työkyvyn ja työllistymisen edistämiseen, esimerkiksi työttömyysturvan rahoitusvastuun kautta. Arvioidaan kauimpana työmarkkinoista olevien etuusasema ja sovitetaan kannustimet yhteen osaoptimoinnin välttämiseksi.
- **Välityömarkkinat ja tuetun työn mahdollisuudet**
  Luodaan valtakunnallinen malli niille, joiden työllistyminen avoimille työmarkkinoille ei ole realistista. Vahvistetaan järjestöjen, yhteiskunnallisten yritysten ja pysyvämpien työelämäosallisuuden ratkaisujen roolia.
- **Työllistämisehto julkisiin hankintoihin**
  Otetaan soveltuvissa julkisissa hankinnoissa, erityisesti valtion hankinnoissa, käyttöön pitkäaikaistyöttömiä ja osatyökykyisiä koskeva työllistämisehto. Seurataan syntyneitä työkuukausia ja kustannuksia.
- **Työllisyyspalvelujen asiakasprosessia kevennetään ja harkintavaltaa lisätään**
  Kevennetään työnhaku- ja haastatteluvelvoitteita sekä lisätään työllisyysalueiden harkintavaltaa palvelutarpeen mukaisessa resursoinnissa. Luovutaan palvelujen mekaanisesta lakisääteisyysjaottelusta ja selkeytetään kokonaisuutta palvelureformilla.
- **Osaamisen tunnistamista, koulutusta ja työvoiman liikkuvuutta helpotetaan**
  Lisätään nopeita osaamisnäyttöjä, lyhytkoulutuksia ja tutkintoa pienempiä osaamiskokonaisuuksia. Helpotetaan opintojen loppuun saattamista työn ohessa ja työn perässä muuttamista. Yhdistetään kieli- ja kotoutumiskoulutus työssä oppimiseen sekä varmistetaan jatkopolku.

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Kuntaliiton Työllisyystutka 11/2026

”Hälyttävän suuri osa pitkäaikaistyöttömistä on nuoria.”

Työllisyysasiantuntija Lassi Puonti

Kunnan uusi rooli: yksilöllistä tukea ja alueen elinvoimaa

KUNTALIITON TYÖLLISYYSTUTKA

1) **Kuntalainen, ei numero**: Yksilöllinen palvelu, jossa työllisyys, koulutus ja elinkeinopalvelut toimivat saumattomasti yhteen.
2) **Suora väylä osaajiin**: Mutkaton apu työnantajille oikeiden osaajien löytämiseksi.
3) **Paikalliset ratkaisut ja ennakointi**: Räätälöity täsmäkoulutus, oppisopimuspolut ja matalan kynnyksen työkokeilut suoraan alueen yritysten tarpeisiin.
4) **Tiivis ekosysteemiyhteistyö**: Kunta, oppilaitokset, yritykset ja kolmas sektori ratkovat kohtaanto-ongelmaa samassa pöydässä.
5) **Mitattava elinvoima**: Onnistumista mitataan työllistymisellä ja alueen kasvulla – ei sillä, montako hakemusta on täytetty.

KUNTALIITON TYÖLLISYYSTUTKA

Mitä kunnissa tehdään nyt?

- Rakennetaan palveluja ja ekosysteemiä vaikeasta suhdanteesta ja tiukasta taloudesta huolimatta.
- Uudistetaan toimintatapoja: työllisyys-, koulutus- ja yrityspalveluja kootaan toimivaksi kokonaisuudeksi.
- Vahvistetaan kohtaantoa: Tiivistetään yhteistyötä yritysten kanssa, jotta avoimet paikat ja osaajat löytävät toisensa.
- Kohdataan asiakkaat: tehdään päivittäin kovasti työtä, jotta jokainen työnhakija ja työnantaja saa tarvitsemaansa tukea.

Ei pelkkä byrokratian siirto – tavoitteena vaikuttavia ratkaisuja lähellä työtä ja tekijöitä.

KUNTALIITON TYÖLLISYYSTUTKA

Työllisyys ja elinvoima rakentuvat paikallisesta kumppanuudesta

- Kunta kokoaa: Tuo yhteen tekijät ja tuntee alueen työnhakijat.
- Oppilaitokset kouluttavat: Räätälöivät osaamista suoraan työelämän tarpeisiin.
- Yritykset työllistävät: Tarjoavat työpaikkoja, harjoitteluja ja oppisopimuksia.
- Hyvinvointialue tukee: Varmistaa sosiaali- ja terveyspalvelut silloin, kun elämäntilanne sitä vaatii.
- Kolmas sektori rakentaa siltoja: Tarjoaa matalan kynnyksen polkuja, valmennusta ja välityömarkkinoita matkalla kohti avoimia työmarkkinoita.

Kun toimijat pelaavat yhteen, ei kukaan putoa palvelujen väliin.

KUNTALIITON TYÖLLISYYSTUTKA

Mitä tarvitsemme onnistuaksemme?

- **Mahdollistavaa lainsäädäntöä**: Vähemmän byrokratiaa ja joustavuutta räätälöidä palveluja paikallisesti.
- **Kestävää rahoitusta:** Varmuuden siitä, että rahoitus vastaa todellisia tehtäviä ja kasvavia työttömyyskuluja.
- **Visiointia uudistamiseen**: Emme kaipaa uusia hallinnollisia esteitä, vaan tukea arjen ratkaisuihin.

Konkreettisia esimerkkejä siitä, mitä "hallinnolliset esteet” tai "mahdollistava lainsäädäntö" arjessa tarkoittavat:

- ✓ **tietojärjestelmien toimivuus**
- ✓ **palkkatuen joustavuus**
- ✓ **raportointivelvotteiden keventäminen**

KUNTALIITTO Kommunförbundet

Työllisyysuudistus rakentuu todeksi arjen teoilla. Lähellä kuntalaista. Askel kerrallaan.

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Kuntaliiton Työllisyystutka 11/2026

”Sekä yksilön että julkisen talouden kannalta kallein vaihtoehto on pitkä odotus ilman todellista ratkaisua”

”Työkykyinen tarvitsee väylän työhön, kuntoutusta tarvitseva oikeat palvelut ja pysyvästi työkyvytön hänelle kuuluvan etuuden.”

Kehittämispäällikkö Erja Lindberg

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

KUNTALIITON
TYÖLLISYYSTUTKA

Lisätietoja:

Timo Reina, puh. 040 555 8458, timo.reina@kuntaliitto.fi
Mikko Mehtonen, puh. 050 592 8986, mikko.mehtonen@kuntaliitto.fi
Erja Lindberg, puh. 050 381 4096, erja.lindberg@kuntaliitto.fi
Lassi Puonti, puh. 041 312 7186, lassi.puonti@kuntaliitto,fi

ww.kuntaliitto.fi/tyollisyystutka